

BUDAPEST GÁZELLÁTÁSA

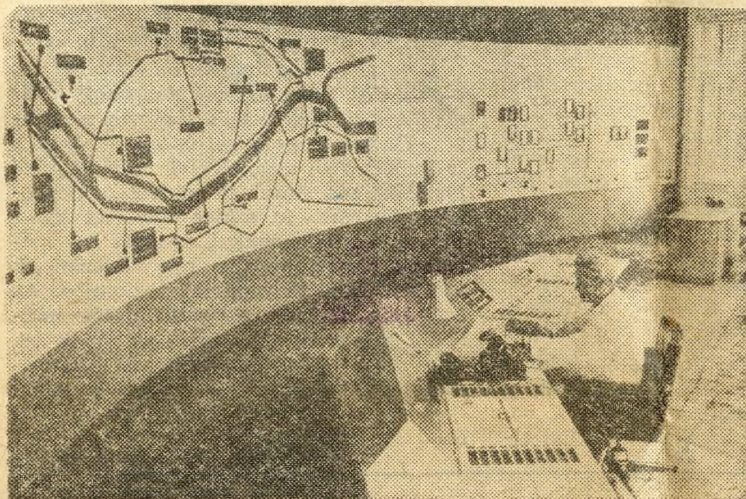
A társadalom és a népgazdaság, különösen pedig a háztartások, az ipar és a kommunális ellátást végző intézmények energiaigényei gyorsan növekszenek. Az utóbbi évtizedekben a mennyiségi fejlődés jelentős szerkezeti változás kíséretében ment végbe. A szén rovására előre törtek a szénhidrogének; ezen belül jelentősen megnövekedett a föld-

gazdasági fejlődés során azonban egyre gyorsabban nőttek a gázigények, gyorsult a lakásépítés és vele a háztartási gázfogyasztás, megkezdődött és gyorsan terjedt az érdeklődés a gázfűtés iránt. A városi gáztermelés bővítésére Budapestre vezették a Dunaújvárosi Kokszolómű kamragázát, földgázbontrók épültek, és fokozódott a földgáz bekeverése is. Az első

ellátási lehetőségek bővülését. Bár más alternatívákat is megvizsgáltak, már az 1960-as évek elejére nyilvánvaló volt, hogy a budapesti gázigények kielégítése, a gázellátás fejlesztése csak földgázalapon oldható meg. Az a kézenfekvő megoldás, hogy egyszerűen térjünk át a földgázszolgáltatásra, akkor még elháríthatatlan műszaki akadályokba ütközött. A közterületi csőhálózatnak több mint fele — kb. 1300 km — régi, elszennyezett, öntött- vagy kovácsoltvas tokos csövekből áll. A tokok száma meghaladja a 200 000-et. Mivel a tokos kötések tömítését a földgáz kiszáritja, megfelelő előkészítés nélküli átállás nagymértékű és tömeges gázszivárgáshoz vezetett volna. Ez nemcsak gazdaságilag előnytelen, hanem biztonsági szempontból egyenesen megengedhetetlen. Hasonló a helyzet az épületeken belüli vezetékkel is. Ezért sajnos nem lehetett a gazdaságilag legelőnyösebb, közvetlen átállást választani.

Fejlesztési terveink elkészítésekor tényleges viszonyaink figyelembevételével a következő alapelvekből indultunk ki:

1. Bár távlati célunk a közvetlen földgázfogyasztásra való áttérés, amíg ennek műszaki-gazdasági feltételeit nem tudjuk megteremteni, a jelentkező igények legalább részben való kielégítése érdekében bővíteni kell a városi gázt gyártó kapacitást olyan mértékig, hogy kb.

Diszpécserközpont az Óbudai Gázgyárban

gáz szerepe az energiaellátásban. A földgáz fokozódó felhasználása jelentős mértékű, gazdaságilag is kifejezhető és számos egyéb előnnyel jár. Fokozott felhasználása elsősorban Budapestten indokolt, ahol nemcsak a lakosság, de az egész ország energiaigényének is 20%-a koncentrálódik. Egyúttal itt legelőtőbbek a városban belüli közlekedés és szállítási problémái, itt szükséges a leggyorsabban hatékony intézkedéseket tenni általában a környezet, de mindenekelőtt a levegő tisztaságáért.

A fővárosban több mint 100 éve van vezetékes gázellátás. Az egykori Lóvásár (mai Kőztársaság) téren, a szerény gázgyártó üzem és a néhány — majd néhányszor tíz — km-es vezetékrendszer eredetileg világiatási célokra épült. 100 évnek kellett eltelni, a gáz felhasználásának pedig főzési és vízmelegítési célra is elterjednie ahhoz, hogy a napi városi gáztermelés elérje az 1 millió m³-t. A gázfelhasználás szerkezete a következő volt: háztartások 50%, kommunális 12%, ipar 38%.

A kibontakozó társadalmi és

1 millió m³/nap gáztermeléshez még 100 évre volt szükség, a másodikhoz csak 8 évre, a harmadikhoz pedig 3 évre (1971).

Áttérés a földgázra

A hazai földgázkincs feltárása, majd gyorsan fejlődő kitermelése, valamint a szovjet és román földgázimport lehetővé tette, hogy az ország, és ezen belül Budapest energiaellátásában a földgáz egyre fokozódó szerepet játsszon.

Földgázvagyonunk célszerű felhasználása érdekében az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt kiépítette (és jelenleg is építi) az országos gázvezetékrendszer, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság pedig az optimális felhasználási sorrendet határozta meg. A teljes körű gazdasági számítás és megfontolás — a társadalmi igényekkel egyezően — első helyre a lakossági és kommunális igények kielégítését sorolja.

Az igények növekedése — új városi gáztermelő és fogyasztó berendezések mellett is — hosszú idő óta meghaladta az

(Folytatás a 12. oldalon)

A csőhálózat bővítése acélesüvek felhasználásával

1973 OKT 12

(Folytatás az 1. oldalról)

napi 4 millió m³ biztonságosan szolgáltatható legyen. A gyártás kiinduló anyaga csak földgáz lehet.

Annak érdekében, hogy a város egész területén javuljon az ellátás és a meglévő termelőkapacitásunk is bővüljön (újabb beruházás nélkül), elhatároztuk a városi gáz égéshőjének 4000-ról 5000 Kcal-ra való fel-emelését. (1967—68-ban a végrehajtás megtörtént.)

2. Az 1960-as évek eleje óta a hálózat bővítése és cseréje mind a közterületen, mind az épületekben csak a földgázszállításra is alkalmas, hegesztett acélcsővek alkalmazásával történhet.

3. Igyekszünk a gázkészülékgyártó vállalatokra hatást gyakorolni annak érdekében, hogy a viszonylag könnyen átállítható gázkészülékek száma növekedjen, a gázkészülékek minősége javuljon.

4. A budapesti földgáz-körvezeték, majd a gázvezetékrendszer kiépítésével gondoskodtunk arról, hogy az új lakó-

telepek, ipari üzemek és a nagyobb fűtőerőművek közvetlen földgázfogyasztásra álljanak rá.

5. A nemzetközi tapasztalatok felhasználásával, hazai kutatóintézetek bevonásával és saját műszaki apparátusunkkal megkezdtük a földgázátállítás biztonságos és gazdaságos módszereinek kidolgozását.

Az előbbiekből kiinduló fejlesztési politikánk végrehajtása sikeresen folyik. Ez egyúttal a gázprogram néven ismert kormányhatározat vállalatunknál való végrehajtását is jelenti. Városi gázgyártó kapacitásunk ma már az igények előtt jár. A főváros földgázellátása nemcsak az évi mennyiség, hanem órai teljesítmény szempontjából is biztosítva van, sokat javult a gázszállító és előkészítő rendszer (bár a csúcsidei panaszok jelzik, hogy itt van még a legtöbb tennivaló).

években már a háztartási fogyasztás növekedése a leggyorsabb.

A fejlesztés céljai és módszerei

A IV. ötéves terv hátralévő éveiben és az V., valamint a VI. ötéves terv során a gázfelhasználás mennyiségileg és te-

rületesen kiterjed, az ellátási panaszok megszüntethetők lesznek, és a földgázra való átállítás befejezésével — 130 év után — a városi gáz termelése és szolgáltatása befejeződik. (Biztonsági szempontból is nagy előnyt jelent, hogy a több mint 10% CO komponenst tartalmazó városi gáz helyére mindegyik a közvetlen földgázfogyasztás lép.)

	1975 (terv)	1980 (becstés)	1985 (becstés)
Földgázfelhasználás 10 ⁶ m ³ /év	1170	1770	2500—3000
Fogyasztók száma (10 ³ db)			
földgáz:	114	290	520
városi gáz:	286	180	—
	400	470	520
Gázzal fűtött lakások száma (10 ³ db)	156	210	300
Vezetékes és propán-bután gázzal ellátott lakások az összes lakás %-ában:	71	75	90

A főváros gázellátásának, fejlesztésének és színvonala javításának kulcskérdése, hogy egyrészt az új nagyfogyasztók — ipar, fűtőművek, lakótelepek — közvetlenül a földgázellátásba legyenek bekapcsolva, másrészt, hogy az 1971-ben már tömegesen megkezdődött földgázátállítás 1985-ig sikeresen befejeződjék. Ennek műszaki és egyéb előfeltételei ma már megvannak, illetve megteremthetők. Sikerült átmeneti (pl. glycolos kezelés) és végleges megoldást találni (a tokok belső és külső átalakítása, szükség esetén csőcsere) a vezetékeknek földgázszállításra való alkalmassá tételére. Kialakítottuk az átállítást és előkészítést lebonyolító munkaszervezetet, kidolgoztuk az átállítás technológiáját.

1971-ben 5000, 1972-ben 7100, 1973-ban 8500 átállítás történt.

1975-ig további 26 000, az V. ötéves terv ideje alatt 100—140 ezer, a VI. ötéves terv során pedig 120—170 ezer átállításra kerül sor. Az évi átállítások jelenlegi mértéke a feladat megvalósítását még nem biztosítaná, ezért néhány év alatt el kell érniük, hogy az átállítások száma 30 000-re növekedjék. Ez feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a szanálásokat és az új bekapcsolásokat is figyelembe véve a 310—330 ezer átállítás 1985-ig megoldható legyen. Az átállítás 2 milliárd forintot jóval meghaladó összegbe kerül. Mivel az átállítást megelőzően minden egyes vezeték és gázberendezés vizsgálatára és kijavítására vagy kicserélésére sor kerül, a földgázátállítás során tulajdonképpen a budapesti gázellátó rendszer általános rekonstrukciója is megtörténik. Az alacsonyabb önköltséggel

termelt és kisebb üzemköltséggel szolgáltatott földgáz jelentős népgazdasági megtakarításokat hoz.

A földgázszolgáltatásra való áttérés a biztonságos és csúcsidőben is jó ellátás kialakulásához vezet. Csökken az üzemzavarok és balesetek száma, és szinte korlátlanul ki lehet elégtíteni az új igényeket.

Mindezért nyilvánvaló, hogy az átállítás nemcsak a népgazdaságnak, hanem elsősorban a lakosságnak előnyös, ennek ellenére az átállítás a lakosság számára ingyenes, de a gáz ára ezt az ipar számára is gazdaságossá teszi.

A földgáz részaránya Budapest energiaellátásában az 1970. évi 18%-ról 1985-re 43%-ra növekszik. A több mint 100 évvel ezelőtt megkezdett vezetékes gázellátás — új alapokon — vezető szerephez jut Budapest gyorsan növekvő energiaigényének kielégítésében.

STADINGER ISTVÁN,

a Fővárosi Gázművek vezérigazgatója

Új vezérigazgató

Fidák László — Magyar Gőrdűlőcsapágy Művek.

Új igazgatók:

Deres István (műszaki) és *Gács Ferenc* (gazdasági) — Mechanikai Laboratórium; *Gyulavári Tamás* — Somogy megyei Állami Építőipari Vállalat; *Dékán Sándor* (szociális) — Öntödei Vállalat; *Tamás Ervin* (Kereskedelmi) — Finommechanikai Vállalat; *Hont László* (gazdasági) — Lenföld és Szövőipari Vállalat.

Új igazgatóhelyettesek:

Alpári Béla (gazdasági) — Textilipari Kutató Intézet; *dr. Kovács Sándor* (tudományos-műszaki) — Méréstechnikai Központi Kutató Laboratórium.

A főváros gázellátásának fejlődése és jelenlegi helyzete

	1960	1965	1970	1972	növekedés 1972 1960	növekedés %-ban
Vezetékes gázszolgáltatás (10 ¹² Kcal/év)	0,9	2,1	6,7	7,4	822	
Vezetékes gázzal ellátott lakások (10 ³ db)						
földgáz:	0	0	16	47		
városi gáz:	238	290	321	314		
Összesen:	238	290	337	361	152	
Gázzal fűtött lakások száma: (db)						
	200	8900	79 500	113 800		
					1972	100 =
					1965	1280
Vezetékes és propán-bután gázzal ellátott lakások az összes lakás %-ában:	52,9	69,1	65,5	67,3	130	
Földgázfelhasználás 10 ⁶ m ³ /év	24	102	640	838		

Mint látható, a földgázfelhasználás az elmúlt 12 év során 35-szörösére növekedett: Budapesten. Külön is figyelemre méltó és kedvező jelenség, hogy

amíg kezdetben a városi gázgyártásához, valamint az iparban és a fűtőerőművekben felhasznált földgáz mennyisége növekedett, addig az utolsó